

חדא דתפשתה מרובה לא תפשתה -

One; if you grab much, you did not grab

Overview

סלעים. He derives this through ר' יהודה maintains that the הענקה must be worth thirty עבד. ¹ However, ר' שמעון maintains that the הענקה must be fifty גז"ש of נתינה נתינה from עבד. ² The גמרא asks, why does not ר"י derive the הענקה from ערכין (שקלים) instead of deriving it from עבד (where it is only thirty שקלים). The גמרא answers; firstly there is a rule תפשתה that if there are two choices, one more and one less, choose the lesser, for תפשתה מועט תפשתה, but מרובה לא תפשתה. Our תוספות analyzes this answer.

asks;

תימה כיון דכתיב³ אשר ברכך⁴ הוה לן למילף מן המרובה -

It is astounding! Since it is written by הענקה that you should give the ע"ע from that ‘which ה' blessed you’, **we should have derived** the amount of הענקה **from the greater** one (from ערכין), but not from the lesser one (of עבד) -

כדאמר לעיל דפריץ ונילף ריקס ריקס מעולת ראייה ומשני אמר קרא אשר ברכך⁵ -

As the גמרא stated previously, when it asked (ר' מאיר on) ‘and let us derive ריקם from עולת ראיה (so there will be no minimum for הענקה)’, and the גמרא answered, ‘the verse states אשר ברכך; indicating that it should be more, something substantial (therefore we must derive it from פדיון בכור that it should be five סלעים).

תוספות answers:

ויש לומר דלא דמי דלעיל לא כתב⁶ אלא חד ריקס אבכור ועולת ראיה -

And one can say that this case is not similar to the previous case of ר"מ; **for previously there is only one ריקם written regarding both בכור and עולת ראייה**

¹ By הענק תעניק וגו' אשר ברכך וגו' תתן לו (דברים [ראה] טז, יד) the תורה writes (in ויחטא עבד כנעני who was killed by a שור של ישראל the תורה writes (in כא, לב) אם עבד יגה השור וגו' כסף שלשים שקלים יתן וגו' (שמות [משפטים]

² It says נתינה by הענקת (see footnote # 1) and it says נתינה by ערכין (in כז, כג, in [בחוקותי] ויקרא). The ערך for an adult male is fifty שקלים.

³ See footnote # 1.

⁴ See רש"י ד"ה אשר who writes, ללמדך שתדרוש המקרא לרבות ולא למעט.

⁵ We see from the גמרא that when we are faced with two choices by העניקה (a lesser amount and a greater amount), we chooses the greater amount on account of אשר ברכך, and we ignore the dictum of לא תפשתה מרובה; why here by ר"י, it is the opposite, where we ignore the אשר ברכך (the greater amount) and we assume לא תפשתה מרובה (the lesser amount)?!

⁶ The תורה writes (in **לד, כ**) that **ריקם** (שמות [תשא]) כל בכור בניך תפדה ולא יראו פני ריקם. The ריקם can be utilized either for בכור (and require five סלעים for הענקה) or it can refer to עולת ראה (where there is no minimum for הענקה).

therefore -

אית לן למילף מן המרובה משום אשר ברכך -

We should derive הענקה from the greater amount because of אשר ברכך -

אבל הכא חד נתינה כתיב גבי עבד וחד גבי ערכין -

However here by ר"י there are two פסוקים of נתינה one נתינה is written by עבד, and one נתינה is written by ערכין, -

ואין לומר דאשר ברכך קאי אמרובה דהיינו ערכין -

And in such a situation we do not say that אשר ברכך refers to the greater amount which is ערכין -

אם סברא ללמד מעבד משום דתפשת מועט תפשת⁷ -

If it is logical to derive הענקה from עבד, because תפשת מועט תפשת.

proves his point:⁸

ותדע דהא כי יליף מערכין⁹ מהני אשר ברכך לאפוקי דלא נילף מפחות שבערכין¹⁰ -

And you know that this is so, for when we (wanted to) derive from ערכין הענקה (according to ר"י), the אשר ברכך is effective to exclude that we do not derive הענקה from the least valued of the ערכין -

כדפריך בסמוך ונילף מפחות שבערכין ומשני אמר קרא אשר ברכך:

As the גמרא shortly asks, 'and let us derive הענקה from the least valued of the אשר ברכך', and the גמרא answers, 'the verse said; אשר ברכך.

Summary

תפשת מרובה and לימוד is more applicable to decide how to interpret a single לימוד אשר ברכך is more appropriate to decide which one of two separate לימודים should be utilized.

⁷ By ר"מ there is only one לימוד of ריקם, the question is how to expound this one לימוד (either from בכור or עולת ראה [in this same פסוק of ריקם]). In such a limited question we follow the guideline of אשר ברכך to increase the amount and ignore the dictum of וכו' תפשת מרובה וכו'. However in the case of ר"י we have the option of deriving הענקה from two separate פסוקים (either עבד or ערכין) where נתינה is written by both of them. In such a broad question we follow the dictum of וכו' תפשת מרובה וכו', but not the אשר ברכך; See משה! וצע"ג; אשר ברכך, but not the תפשת מרובה וכו'.

⁸ ר"י may be out to prove two things; firstly instead of giving the answer תוספות gives, we could answer that ר"י argues on the whole concept that אשר ברכך indicates the greater amount. תוספות will prove that ר"י also follows the לימוד of אשר ברכך like ר"מ. Secondly תוספות will prove that אשר ברכך is effective (only) if there is one לימוד.

⁹ When the גמרא asked that ר"י should derive הענקה from ערכין it meant that the הענקה should be worth fifty סלעים; but perhaps ר"י would argue that even if we derive from ערכין, it would only be פחות שבערכין (since תפשת מרובה וכו'); what therefore is the גמרא's question. This proves that the גמרא knew that in one לימוד (of ערכין) we utilize the אשר ברכך to derive the largest amount (even though that when it comes to two לימודים we may say וכו' תפשת מרובה וכו'). This proves that ר"י agrees to אשר ברכך (when it is limited to one לימוד).

¹⁰ There is an ערך of three סלעים for a female five years or younger.

Thinking it over

Why did not תוספות answer that when there is a choice between five סלעים and 'no minimum' (כ"ש), then we follow the אשר ברכך to teach us that it cannot be 'no minimum', but rather it needs to be something substantial. However, when there is a choice between thirty סלעים and fifty סלעים, since they are both substantial amounts, we cannot utilize the אשר ברכך to teach us that it must be the greater amount?!¹¹

---

¹¹ See חידושי הרשב"א